

"Arz, sevr ve hût üzerindedir." cümlesi hadis olarak rivayet ediliyor. Muhakemat'ta ise; "Teslim etmiyoruz ki, hadistir. Zira, İsrailiyatın nişanı vardır." deniliyor; konuyu izah eder misiniz?

Üstadımız Lem'alar'da, İbni Abbas'a isnad edilen sevr ve hut' ile ilgili hadisin sahih olduğunu ifade ediyor.

Lem'alardaki bu bilgi, bizler için kâfi bir hakikattir. Yani sevr ve hut'la alakalı hadis-i şerif hem rivayet bakımından hem de mana bakımından sahihtir. Ancak Muhakemat'taki endişeli ifadeler; muhakematın telif mantığı açısından değerlendirilmelidir. Çünkü Üstadımız Muhakemat'ta, bu hadis-i şerifinin sahih mi yoksa zayıf mı olmasından ziyade; İslamiyet'e sokulmuş yanlışların, hataların ve hurafelerin izahını yapıyor ve bu hadis-i şerifi de misal olarak veriyor.

Bu hadîs-i şerife muazzez Üstadımız şöyle bakıyor:

- Evvela İbni Abbas'a isnad edilen her söz hadis manasına gelmez. Çünkü İbni Abbas bazen israiliyatla alakalı şeyleri de nakletmiştir. Fakat hadiste şöhret sahibi olduğundan; her sözü yanlış olarak hadis zannıyla nakledilmiştir.

Bu hadis-i şerif İbni Abbas'a isnad edildiğinden, acaba şöhretinden dolayı mı hadis olarak telakki edilmiş endişesiyle bazıları ihtiyatla yaklaşmıştır. Üstadımız ise; İbni Abbas'ın naklettiği bu rivayete sahih hadis nazarıyla bakıyor.

- O zamanda Yahudiler'den birçok kişi İslamiyet'e girdiklerinden, kültürleriyle beraber iştirak ettiler. Kendi aralarında nakledilen ve bu hadise benzer hikâyeler ve ifadeler zamanın geçmesiyle, hakikatle ve hadislerle karıştırıldı.

Üstadımız *"Teslim etmiyoruz ki hadistir"* ifadesiyle bu hadiste hikâyelerin ve İsrâiliyatın nişan ve alametleri görüldüğünden; *"Acaba hadis değil de hurafe midir?"* endişesiyle bakanlara cevap veriyor. Diyor ki; israiliyatın nişan ve alametinden dolayı yüzde yüz hadis olarak kabulünde endişe olsa dahi; böyle her nişan ve alameti taşıyan ifadeler ve nakliyatlar ille de israiliyattır ve hadis değildir denilmez.

Üstat hazretleri burada hadis olduğunu reddetmiyor, insafsızlara karşı hikmetli bir izah yapıyor.

Mecaz ve teşbihlerle, ciddi meseleleri nazara vermek mantığın bir esası iken; maalesef zahire aldanıp teşbih ve temsillerle, naehil insanların hurafata girmesi ve insafsızların da bu sebeple dine hücum etmesi hususuna Ustad, sevr ve hut'la alakalı rivayeti misal olarak veriyor.

Demek ki, bu hadis-i şerif, Muhakemat'ın konuları içerisinde durum değerlendirilmesinde güzel bir misal teşkil etmiştir. Bu gibi hadislerin ve âyetlerin zahirlerine bakarak, yanlış telakki edip ve isnadatta bulunan insanlara Üstadımız'ın verdiği şu harika cevap, sualdeki hadis hakkında da geçerlidir.

“Bir râfızî bir hadîse yanlış mânâ verse veya yanlış amel etse, acaba hadîsi inkâr etmek mi lâzımdır, yoksa o râfızîyi tahtie edip nâmûs-u hadîsi muhafaza etmek mi lâzımdır?”(1)

Bundan da anlaşılacağı üzere Kütüb-ü Sitte'de dikkat ve itina ile rivayet edilen hadis-i şerifler, izzet-i İslamiye'nin haysiyetidir. Bunlara yapılan itirazlarda, hadisleri koruyup muterizleri cevaplandırmak icab eder.

Bir cümlelin çok çeşitli ve muhtelif manaları olabilir. Bu hadis-i şerifin de zaman, mekân ve gayesi açısından çok çeşitli mana ve muhtevaları vardır. Bu mana ve muhtevalardan zaman, mekân, gaye ve anlayış bakımından, bir kaçı yanlış olsa da o söz veya hadis yanlıştır veya zayıftır denilmez.

(1) bk. [Münâzarat](#).